

Standardizirani kompetenčno usmerjeni pisni
zrelostni izpit/zrelostni in diplomski izpit

13. januar 2020

Slovenščina

Komentar k nalogam

Tema:	Literatura – umetnost – kultura
Naslov:	Srečko Kosovel: <i>Ekstaza smrti</i>
Besedilna vrsta:	Interpretacija besedila
Obseg:	450–550
Pojasnila k situacijskemu kontekstu:	–
Izpolnitev naloge glede vsebine:	
Pisna dejanja, ki naj bodo izpolnjena s posebnim ozirom na besedilno vrsto:	obnova, opis, pripoved, razlaga, utemeljitev
Jedro sporočilo (jedra sporočila)/pomembna posamezna sporočila priloženega besedila/priloženih besedil:	Lirski jaz meni, da je smrt pokvarjene Zahodne Evrope potrebna in dobrodošla, ker bo oprala umazanijo pokvarjenega človeštva, in sklepa, da bo konec deformirane civilizacije naredil prostor boljšemu, novemu človeku.
Možnosti za delovno nalogo 1: Imenujte ...	Tema pesmi je uničenje/smrt pokvarjene Zapadne/Zahodne Evrope, ki jo je povzročil evropski človek, ker se je s kapitalistično civilizacijo in tehniko odtujil naravi, dobroti in etosu. S smrtjo zadnjega evropskega človeka bo krivda zbrisana in prišla bo doba sprave. Iz razvalin starega sveta bo vstal nov, očiščen in prerojen evropski človek.
Možnosti za delovno nalogo 2: Izpostavite ...	Podobe v posameznih kiticah so vizionarske (ekstatična vizija), sanjsko neresnične, pretirane. Niso objektivne, temveč izraz pesnikovega čustvenega stanja, ki s skrajnostmi deformira stvarnost. Vizija je kot doživetje nečesa, česar v resničnosti, v konkretnem svetu, še ni. 1. Zlati stolpi in bele kupole tonejo v rdečem morju, v zahajajočem soncu se oplaja s krivdo umazani, mrtvi evropski človek. 2. Razkošna in zlata kraljica (Evropa) je legla v krsto. To videnje (ta vizija) prikazuje smrt Zahodne Evrope, konkretno propad razpadajočega kapitalističnega družbenega reda, ki z vsemi sredstvi skuša kraljevati po Evropi. 3. Smrt Evrope bodo spremljale naravne katastrofe. Te so ponazorjene s podobo večernih oblakov, iz katerih lije kri v trudno srce. Vode ni več, zato pijejo ljudje kri iz oblakov. 4. Komaj rojen, človek že gori v ognju, vse je polno krvi. S tem prikazuje neetičnega, nemoralnega človeka, ki se svoje krivde ne more oprati, ker ni vode. 5. S krvjo napolnjeno morje preplavlja zelene poljane. Simbolizira revolucijo, ki bo uničila vse, kar uničuje človeka.

Možnosti za delovno nalogo 3: Analizirajte ...	Pesem je po slogu in obliki ena najznačilnejših slovenskih ekspresionističnih pesmi. Ekspresionistična ideja se odraža v podobi sveta; ta je krivičen in kaotičen, krivica in kaos pa povzročata stisko, iz katere se je mogoče rešiti s smrtjo oz. prenovo. Krivični in nemoralni evropski človek mora umreti. Temelj nove civilizacije bo novi, očiščeni in dobri človek (ki naj se rodi iz revolucije). Pesem je sestavljena iz osmih kitic, ki so različno dolge. Ritem je neenakomeren, rima je prisotna, vendar se večina verzov ne rima. Verz je svoboden, skoraj podoben prozi. Verzne lastnosti ohranja s slovesnim, skoraj patetičnim slogom. Ekspresionistični slog: ■ ekspresionistična težnja po deformiranju/spreminjanju realnosti ■ zvočna, besedna in stavčna ekspresivnost ■ nerealne, pretirane podobe: morja so rdeča ■ besedne zveze, ki ne sodijo skupaj: lepa smrt ■ kontrastne (nenaravne) barve: rdeče morje ■ Idejno in miselno so stvari urejene po načelu stopnjevanja. ■ Slog je patetičen (vzvišen). ■ raztrgani, nedokončani stavki Tropi in figure: ■ ponavljanje/iteracija: lepa, o lepa ■ vzkliki: o, joj, ah ■ pretiravanja: tisočkrat mrtvi evropski človek, vsa morja so polna rdeče krvi ■ grozljive podobe: zlati stolpovi in bele kupole tonejo v žgočem morju, mrtvi človek v sončnem zahodu, kri lije iz oblakov ■ pripevi: vse je ekstaza, ekstaza smrti ■ retorična vprašanja: joj, v to pokrajino, še v to zeleno [...]? ■ Še v to? ■ besede v prenesenem pomenu: zlati stolpi in bele kupole – bogastvo, blišč ■ poosebljenje/personifikacija: »Lepa, o lepa bo smrt Evrope« ■ primera/komparacija: »Kakor razkošna kraljica v zlatu legla bo v krsto temnih stoletij« ■ ukrasni pridevki: barvne besede imajo posebno estetsko in pomensko moč: zlati stolpovi, kupole bele, rdeče morje, zelena pokrajina ■ pomen barv: rdeča: revolucija; črna: smrt; zlata: bogastvo; zelena: upanje za prihodnost
---	--

Možnosti za delovno nalogo 4: Razmišljajte ...	<i>Kandidatke/kandidati podajo glede na lastno presojo svoja stališča glede obravnavane tematike, npr.:</i> Današnji čas: prelomni čas; sodobna zahodna civilizacija je na razpotju/v krizi. Npr.: 1. Ekonomska kriza/sodobna globalizirana ekonomija Živimo v svetu denarja, človek kot tržno blago izgublja svojo individualnost. Na prvem mestu: ekonomski interesi. Delo kot edina vrednota (spoštovanje) sodobne družbe = rešitev za človeka. Človek velja, kolikor je uspešen, ne kot bitje. Družbo zanima, kaj je, ne kdo je človek. Vprašanje po smislu človekovega bivanja zaposluje zahodno, bolno družbo. »Krik« (Kosovel) bolne človeške duše po rešitvi. 2. Energetska kriza sodobnega sveta Energija kot temelj ekonomske aktivnosti človeške družbe. Pomanjkanje le-te vodi v krizo preživetja. Zato: nujen prehod na novo energetske osnove družbe. 3. Problem množične potrošnje: Narava nima neomejenih količin naravnih virov. Zato namesto množične produkcije dobrin in potrošništva proizvodnja kvalitetnih dobrin, ki se jih lahko vzdržuje in popravlja. Namesto ogromnih kupov odpadkov recikliranje. 4. Klimatska kriza Razvoj sprememb v klimi planeta Zemlja. Globalno ogrevanje, ohlajanje dramatično vpliva na klimatske spremembe. 5. Prehranska kriza Potrebna je prenova prehranskega sistema. Industrijsko pridobljena hrana povzroča toplogredne pline. Razkorak med presitimi in umirajočimi od lakote. Družba mora nenehno reševati rastoče, neizogibne probleme, ki se pojavljajo, kopičijo. Sveta ne bodo rešile nove tehnologije, temveč nova zavest človeškega bivanja, nova etika, nova kultura sobivanja v sodelovanju vseh ljudi. Če človek hoče maksimirati le svoj položaj, bo to vodilo v uničenje družbe kot celote.
---	---

Tema:	Literatura – umetnost – kultura
Naslov:	Portreti sodobne slovenske literature 1991–2016
Besedilna vrsta:	Povzetek
Obseg:	270–330
Pojasnila k situacijskemu kontekstu:	Situacija: predstavitev monografije <i>Portreti sodobne slovenske literature 1991–2016</i> v šolskem časopisu Vloga: sodelavka/sodelavec šolskega časopisa Naslovnik: bralke/bralci šolskega časopisa
Izpolnitev naloge glede vsebine:	
Pisna dejanja, ki naj bodo izpolnjena s posebnim ozirom na besedilno vrsto:	obnova, opis, pripoved
Jedrno sporočilo (jedrna sporočila)/pomembna posamezna sporočila priloženega besedila/priloženih besedil:	Monografija <i>Portreti sodobne slovenske literature 1991–2016</i> predstavlja spremembe v slovenski književnosti.
Možnosti za delovno nalogo 1: Navedite ...	Besedilo Petre Vidali, <i>Literarna reprezentanca na kupu</i> , objavljeno 3. maja 2017 na digitalni strani časopisa Večer, predstavlja monografijo <i>Portreti sodobne slovenske literature 1991–2016</i> in dogajanja v sodobni slovenski literaturi.
Možnosti za delovno nalogo 2: Povzemite ...	Monografija <i>Portreti sodobne slovenske literature 1991–2016</i> je ena izmed mnogih monografij, ki predstavljajo sodobno slovensko literarno sceno. V njej so sistematično predstavljeni avtorice in avtorji, ki so v zadnjih 25 letih prejeli vsaj eno literarno nagrado. Prav tako je v monografiji poudarjeno, da kljub spletu zaradi kredibilnosti informacij še vedno potrebujemo knjigo. Kot potencialni kupci monografije, ki je izšla v 700 izvodih in stane 41 €, so predvidene knjižnice in šole, šele potem ljubitelji in strokovnjaki. Ponujena je bila tudi nekaterim pomembnim institucijam in posameznikom, ki pa se na ponudbo niso odzvali oz. so jo zavrnil. Ženske so v literarnem sistemu še vedno pomaknjene v ozadje. Med literarnimi nagradenci je še vedno več moških kot žensk, čeprav je teh več kot v drugih sodobnih literarnih manifestacijah. Prav tako med častnimi gosti Slovenski dnevov knjige v Mariboru ni bilo ženske, četudi so bile v organizacijskem odboru samo le-te.
Možnosti za delovno nalogo 3: Izpostavite ...	Eden izmed članov uredništva, Peter Kolšek, ugotavlja, da je v zadnjih letih na področju slovenske literature prišlo do sprememb. Založništvo je postalo gospodarska dejavnost, avtorice/avtorji ne morejo preživeti od svojega ustvarjanja, bralke/bralci pa so spremenili odnos do slovenske knjige oz. branja na sploh.

	Naraščajoča kvantiteta literarnih del ne pomeni vedno boljše kvalitete. Kljub temu pa je prinesla nove žanre in nekaj res dobrih literarnih del. Do neke mere je kvaliteta pisanja nagrajena tudi z literarnimi nagradami. Te pa zaradi ozkosti literarnega sistema niso vedno pravične. Kljub temu so nujne, zaradi resnega premisleka o literaturi, kanonizacije in kriterijev za subvencije.
--	--

Tema:	Moda
Naslov:	Jemlje moda človeku individualnost?
Besedilna vrsta:	Razprava
Obseg:	405–495
Pojasnila k situacijskemu kontekstu:	–
Izpolnitev naloge glede vsebine:	
Pisna dejanja, ki naj bodo izpolnjena s posebnim ozirom na besedilno vrsto:	obnova, ocena, opis, razlaga, utemeljitev
Jedrno sporočilo (jedrna sporočila)/pomembna posamezna sporočila priloženega besedila/priloženih besedil:	Govorica obleke je zelo pomembna, obleka naredi človeka. Obleka ima tudi razne funkcije – izraža pripadnost h kulturi, veri, sporoča družbeni položaj, je lahko politično obarvana. Kavbojke so zabrisale mejo med družbenimi razredi.
Možnosti za delovno nalogo 1: Prikažite ...	Obleka sporoča družbeni položaj, pripadnost h kulturi, veri, narodnosti ... Prvi vtis o človeku je odvisen od zunanosti, torej v prvi vrsti od obleke in govorice telesa. Zelo pomembne so barve. Psihološko najbolj zanimiva je rdeča barva, ki označuje ognjevitost, zdravje, aktivnost, strastnost, ljubezen, spolnost; na drugi strani pa boj, krvoločnost, bes in smrt. Za poslovni svet je najbolj primerna modra barva, ki simbolizira duhovnost, dvig in smisel za timsko delo. Ali obleka dela človeka ali ne, o tem se duhovi krešejo, vsekakor pa je stil oblačenja individualni odraz določene osebe, njegove osebnosti in originalnosti.
Možnosti za delovno nalogo 2: Razpravljajte ...	Blagovne znamke nam posredujejo neko dodatno vrednost izdelka, kar vpliva na dušo posameznika, ki to znamko nosi oz. poseduje, ker ima občutek, da je s tem tudi nekaj »več«, nekaj boljšega, lahko pokaže, da ima denar, smisel za estetiko ... Kdor ne gre po modi oz. se oblači zelo starokopitno/staromodno, se mu ljudje posmehujejo, ga ne jemljejo resno, naredi slab prvi vtis. Moda vpliva na vsa življenjska področja, tudi na prehrano. Vsake toliko časa pridejo na plan prehrambeni gurui, ki oznanjajo, kaj je zdrav način prehranjevanja, četudi to ni nujno tako; sedaj npr. brezglutenska hrana – ta ni bolj zdrava, to morajo uživati le ljudje, ki glutena ne prenesejo.

Možnosti za delovno nalogo 3: Opreделите se ...	V zadnjih desetletjih so se uveljavile kavbojke kot oblačilo »za petek in svetek«, torej za prosti čas, službo in celo na praznovanjih marsikdo nosi kavbojke. S tem se praznik ne razlikuje več od vsakdanjosti in je vsak dan enak. Hkrati pa kavbojke zabrišejo tudi mejo med generacijami, socialnimi sloji, poklici ... Dandanes dobimo enako obleko po vsem svetu, tako da na obleki ni nujno razvidno kulturno, narodno, versko ozadje človeka. Moda nas sili, da nosimo vsi enake stvari, drugače smo izločeni iz družbe.
Možnosti za delovno nalogo 4: Ocenite ...	Modo nam narekuje gospodarstvo, ki mora dizajn in barve spreminjati, da lahko proizvaja in prodaja spet kaj novega. Ker je moda zelo »ozka« – samo določen dizajn, določene barve –, se tega človek hitro naveliča in si želi nove oblike in barve. Tako se moda hitro spreminja.

Tema:	Moda
Naslov:	Kaj obleči na zaposlitveni pogovor?
Besedilna vrsta:	Povzetek
Obseg:	315–385
Pojasnila k situacijskemu kontekstu:	Situacija: predstavitev osnovnih pravil glede obleke za zaposlitveni pogovor Vloga: oseba, ki pripravi predstavitev Naslovnik: dijakinje/dijaki nižjih razredov
Izpolnitev naloge glede vsebine:	
Pisna dejanja, ki naj bodo izpolnjena s posebnim ozirom na besedilno vrsto:	obnova, opis, pripoved
Jedrno sporočilo (jedrna sporočila)/pomembna posamezna sporočila priloženega besedila/priloženih besedil:	Za zaposlitveni pogovor se je treba obleči dostojno, ne izzivalno, ne preveč ležerno in pomembna je barva obleke.
Možnosti za delovno nalogo 1: Povzemite ...	Obleka naj bo čista, zlikana, brez znojnih madežev, to označuje skrbno in natančno osebnost. Obleko, ki jo želimo obleči na predstavitveni pogovor, pripravimo vsaj en dan prej, jo pomerimo, če nam še pristoji. Materiali naj bodo naravni, ker se v njih manj potimo. Obleka naj ne bo večerna obleka, a tudi ne za prosti čas – ne superge in kavbojke. Moški obdržijo suknjič na sebi, četudi jim je vroče. Nogavice se morajo ujemati z barvo čevljev in obleke. Ženske ne smejo imeti previsokih pet, a tudi ne odprtih čevljev, preveč visečega in velikega nakita; če so nohti pobarvani, potem ne preveč kričeče. Tudi s šminko ne smemo pretiravati – bolje manj. Bolje je, da se izogibamo kolonjskih vod in parfumov, ker teh vonjav nekateri ne prenesejo. Osebnost lahko moški dodajo s kravatami, ženske pa s šali, rutami.
Možnosti za delovno nalogo 2: Navedite ...	Umirjeni toni, nobenih fluorescentnih kosov ... Najbolj primerna je modra barva, ker je umirjena, izraža zanesljivost, vztrajnost. Pri izbiri barv se je treba ozirati tudi na funkcijo, za katero se potegujemo – višji je položaj, temnejša je obleka. Barva se ravna tudi po letnem času – pozimi temnejše barve, poleti lahko svetlejše.

	Ne oblečemo pa oranžne barve, z njo naredimo vtis, da smo neprofesionalni. Rdeča barva prav tako ni primerna, ker je preveč močna, agresivna. Pač pa ženske lahko oblečejo čisto temno rdečo barvo. Siva barva tudi ni najbolj primerna, z njo pokažemo, da smo individualisti in ne znamo delati v timu. Črna barva je pridržana samo najvišjim položajem, poleg tega izraža zadržanost.
Možnosti za delovno nalogo 3: Prikažite ...	Pomemben je prvi vtis, tega pa naredimo poleg telesne govorice predvsem z obleko. Stil oblačenja in barve so izraz naše osebnosti, povedo, kdo smo ali želimo biti.

Tema:	Resničnostni šovi
Naslov:	Resničnost znotraj fiktivnega sveta
Besedilna vrsta:	Analiza besedila
Obseg:	360–440
Pojasnila k situacijskemu kontekstu:	–
Izpolnitev naloge glede vsebine:	
Pisna dejanja, ki naj bodo izpolnjena s posebnim ozirom na besedilno vrsto:	obnova, opis, pripoved, razlaga
Jedrno sporočilo (jedrna sporočila)/pomembna posamezna sporočila priloženega besedila/priloženih besedil:	Goran Vojnović razmišlja o vprašanju, ali gre v resničnostnih šovih za fikcijo ali resničnost. Nastopajoči v teh šovih so resnični, a rumeni mediji spreminjajo njihovo resničnost po želji gledalcev, da jih pritegnejo h gledanju. Za gledalce je fikcija, nastopajoči igrajo sami sebe. Resnična narava rumenih medijev pa je v tem, da prodajajo fikcijo »v ponarejeni embalaži resničnosti, pri ustvarjanju zgodb, ki to resničnost potvarjajo, prirejajo in peljejo po željah zahtevnega občinstva«.
Možnosti za delovno nalogo 1: Povzemite ...	Kolumnist Goran Vojnović razmišlja ob primeru oddaje o zakonskem paru Čepin o tem, ali gre pri takih resničnostnih šovih za fikcijo ali resničnost. Za gledalce in gledalke je ta svet fiktiven, za nastopajoče pa resničen. Scenaristi v ozadju pa oblikujejo šov po željah publike, saj jo želijo zabavati in vabiti h gledanju.
Možnosti za delovno nalogo 2: Razčlenite ...	<i>Kandidatka/kandidat razčleni/analizira besedilo po obliki in jeziku. Ob posameznih točkah navede tudi primere. Analiza sloni na lastnem razumevanju in gledanju besedila.</i> Točke, ki so lahko del analize: zgradba: uvod: o spremembi medijskega sveta glavni del: ■ kako sta postala zakonca Čepin medijski zvezdi ■ ključno vprašanje – »ali gre pri vsem skupaj za fikcijo ali resničnost« ■ pogled zakoncev Čepin na svet nešteti mikrofoni in kamer, o katerem sta mislila, da gre le za simpatično medijsko igrice, ki jima ne bo pustila daljših posledic, nudi pa jima celo priložnost bogatega zaslužka in (televizijske) slave ■ pogled rumenih medijev, ki ustreza fikcijam/predstavam gledalk in gledalcev zaključek: oddaja o zakoncih Čepin je meja, preko katere rumeni mediji ne bi bili smeli stopiti

	primera: zanimiva enako kot voditeljica TV-dnevnik v Kazahstanu in direktor Radia Erevan (v pomenu: sploh ne) opis ljudi/karakterizacija po zunanosti: javnosti povsem neznani lastnik neke obskurne televizijske postaje; anonimna joškata blondinka, ki jo je šele poroka z njim promovirala v neopaženo odjemalko medijskega prostora jezik: nove besede: springerizem – iz imena Jerry Springer (iznajditelj resničnostnega šova Big Brother) in končnice -izem (v pomenu nazor, ideal, filozofija, pogled na svet) žajfničast – navezava na soap opera/melodrama tujke: pluralističen, perversen, fiktiven, obskuren, story, fikcija negativne besede: svarilo, bedarija
Možnosti za delovno nalogo 3: Pojasnite ...	Avtor jasno izraža svoje negativno mnenje o razvoju medijskega sveta ob primeru oddaje o zakoncih Čepin. Ob tem izhaja iz tega, da je ta primer svarilo/opozorilo za slab razvoj medijske ponudbe v (slovenski) družbi. Oddaje Big Brother, Bar, Kmetija označuje kot spektakularne bedarije (= neumnosti). Zakonca Čepin predstavlja kot ponesrečeni medijski zvezdi, ker se je nekomu porodila ideja, »da bi bila ločenca z malim otrokom idealna zasedba v resničnostni medijski sagi«. Ob ključnem vprašanju, ali gre za resničnost ali fikcijo, meni, da sta zakonca tako kot drugi udeleženci takih resničnostnih šovov mislila, da bosta postala priljubljeni televizijski osebi v zanju resničnem svetu »nešteti mikrofoni in kameri in tudi onadva sta sprva mislila, da gre le za simpatično medijsko igrivo, ki jima ne bo pustila daljših posledic, nudi pa jima celo priložnost bogatega zaslužka«. V ozadju pa so rumeni mediji in njihovi prikriti scenaristi, ki bodo »začeli resno razmišljati o tem, kako čim bolj ustreči željam neuravnovešenih gledalcev, in bodo resnično storili vse, da se bodo njihove želje izpolnile« in bodo nastopajoče povedli v resnično nesrečo, saj »resničnost potvarjajo, prirejajo in peljejo« po željah zahtevnega, a hitro zdolgočasenega občinstva. Goran Vojnović razume dogajanje okoli zakoncev Čepin kot svarilo za negativni razvoj v medijih. Tu je neka meja, saj gre pri njima tudi za resnično usodo otroka ob ločitvi.

Možnosti za delovno nalogo 4: Ocenite ...	<i>Kandidatka/kandidat oblikuje osebno oceno o kolumni.</i> Ocena se lahko loti besedila z več vidikov. Na primer glede vsebine: ■ kolumna kot svarilo pred nevarnostmi fiktivnega sveta resničnostnih šovov ■ kritika gledalk in gledalcev, ki si želijo take oddaje ■ kritika sodelujočih pri takih oddajah, da jim je – kratkotrajna – slava več vredna kakor njihovo človeško dostojanstvo ■ kolumna kot opozorilo na kritično ukvarjanje s svetom medijev/resničnostnih šovov Na primer glede besedila: ■ kolumnist zahteva od bralke in bralca medijsko izobrazbo ■ kolumna je vezana na določen primer oddaje o zakoncih Čepin in zato danes ni več aktualna/je težje razumljiva, če ni dodatnih virov informacij ■ zahtevnost besedila pri razumevanju glavnega vprašanja, ali gre za fikcijo ali za resničnost
--	--

Tema:	Resničnostni šovi
Naslov:	Vse je šov, ali ne?
Besedilna vrsta:	Komentar
Obseg:	360–440
Pojasnila k situacijskemu kontekstu:	Situacija: komentar na temo <i>Vse je šov, ali ne?</i> za dijaško glasilo Vloga: komentatorka/komentator Naslovnik: dijakinja in dijaki
Izpolnitev naloge glede vsebine:	
Pisna dejanja, ki naj bodo izpolnjena s posebnim ozirom na besedilno vrsto:	obnova, ocena, opis, pripoved, razlaga, utemeljitev
Jedro sporočila (jedra sporočila)/pomembna posamezna sporočila priloženega besedila/priloženih besedil:	Avtor komentarja kritično meni, da vpliva televizijski resničnostni šov Big Brother – Veliki brat tako na nastopajoče, ki morajo opravljati ponižujoče naloge, kakor tudi na gledalce, ki izgubijo svoje dostojanstvo, če gledajo take oddaje. Sprašuje po odgovornosti producentov TV-oddaj za razvoj naše družbe.
Možnosti za delovno nalogo 1: Določite ...	Robert Ličen, predsednik uprave Steklarne Rogaška, piše v finančno-gospodarski prilogi časopisa <i>Delo</i> 10. aprila 2007 o resničnostnem šovu Big Brother – Veliki brat in negativnih vplivih, ki jih ima taka oddaja na nastopajoče in na gledalce.
Možnosti za delovno nalogo 2: Pojasnite ...	<i>Kandidatka/kandidat navede avtorjeve utemeljitve njegovega kritičnega odnosa do resničnostnih šovov. Primere iz besedila zapiše po lastni izbiri.</i> Kritične misli avtorja: Robert Ličen se loteva problematike resničnostnih šovov z navajanjem izkušenj v življenju: v otroštvu si je želel, da bi kako izvirno dogodivščino mogli videti v televiziji ali filmu. Ob koncu osnovne šole je prebral Orwellovo knjigo »1984« o Velikem bratu, ki ima nadzor nad vsem. Ko je prišlo dejansko leto 1984, se ni – na videz – zgodilo nič. Ob terorističnem napadu na podzemno železnico je ugotovil, da so bile povsod kamere. To naj bi bilo zaradi varnosti, a napada niso preprečile. Ko se je v tujini pojavil TV-šov Big Brother, je menil, da take oddaje, ki gre čez vse meje okusa, v slovenski televiziji ne bo. A se je zmotil. Ko si je oddajo le enkrat ogledal na slovenskem TV-ekranu, se je vprašal, kje so meje človeškega dostojanstva in kakšna je odgovornost producentov takih oddaj. Verjetno so se zgledovali po Orwellovem romanu. A Orwell ni pomislil na to, da bi se kdo prostovoljno dal nadzorovati v vsakem, tudi najbolj zasebnem trenutku življenja.

	Avtor meni, da gledajo oddajo predvsem zdolgočaseni gledalci, mladi, ki se potem norčujejo iz nastopajočih. Zanj so nastopajoči reveži, ki morajo opravljati primitivne in ponižujoče naloge. Sprašuje se tudi, kdo si kaj takega izmisli. Njegova skrb je v tem, kakšen bo naslednji resničnostni šov. Če družba res potrebuje takšne šove, ki kažejo nemoč nastopajočih, potem je z njo nekaj hudo narobe. Kajti s takim šovom ni izgubil dostojanstva samo nastopajoči, izgubili so ga tudi gledalci na drugi strani ekrana. Konča z odprtim vprašanjem: Kam že gre naša družba?
Možnosti za delovno nalogo 3: Zavzemite stališče ...	<i>Kandidatka/kandidat utemeljeno zavzame stališče do teme »Vse je šov, ali ne?«</i> Na vprašanje lahko odgovori pritrdilno, na primer: Da, vse je – samo – šov in to vejo tako nastopajoči, ki grejo prostovoljno v oddajo, kakor tudi gledalke in gledalci, ki vejo, da je veliko izmišljenega, igranega. Tak šov služi zabavi. Kritika Roberta Lična je prestroga, saj ni nihče prisiljen gledati TV-oddaje. Na vprašanje lahko odgovori zanikajoče, na primer: Ne, to ni – samo – šov. S tem, da gledalke in gledalci uživajo ob izgubi dostojanstva nastopajočih, ki jih gledajo lahko tudi v najbolj intimnih trenutkih, se prekorači meja dovoljenega, ker se zabava na račun drugega. Ne, to ni – samo – šov, dejansko je realizacija Orwellove negativne utopije neomejenega in stalnega nadzora nad posameznikom. Sicer je na videz le na ekranu, a kamere so povsod.